

hondo-hondotik

Francisco Aldecoa Luzarraga

(Nazioarteko Harremanetarako katedraduna, Jean Monnet katedra)

Ados jarri nahiaren arrakasta

Nizako goi bileraren inguruan zeuden zalantzak zirela-eta, abenduaren 6an, EGUNKARIAN bertan, esan genuen aurrera egingo dela eta bide federala bultzatzeko ados jarriko direla, kontuan izanik zer gertatu den aurrekoetan Itunak aldatzeko Gobernu arteko Konferentziak egin direnean. Izan ere, denek ere ados jarri nahi dute, gauzak azken muturreraino tenkatuko dituzten arren...

Emaitzen berri jakin eta berehalaxe, Kontseiluaren eta Parlamentuaren osaerari buruzko azken akordioa oraindik jakinarazi gabe dutela —prentsa ohar gutxi batzuk besterik ez dute eman, Interneten bidez, eta, gainera, ohar guztiak ez datoz bat—, badirudi iragarritakoa bete egin dela eta ados jarri direla aldaketa instituzionaleko gairik garrantzitsuenean, nahiz eta beldur handia zegoen ez ote zuten porrot egingo horretan, oso kontu zaila zenez. Dena dela, nabardura bat egin behar da bide federalari dagokionez, eta azalpen batzuk eman.

Horretan ados jarri izana, beste aurrera-pauso bat da Europako Batasuna sendotzeko prozesu politikoan, baina, hori lortzearen truke, are korapilatsuagoa egin dute erabakiak hartzeko bidea. Eta hori, jakina, ez da ona, batez ere, kontuan harturik organo ia legegilea dela eta, beraz, organo gardena eta herritarrek ulertzeko modukoa izan behar duela.

Zer berri dakar Kontseiluaren gainean lortutako akordioak? Dirudienez, erabakiak gelditzeko gutxiengoari dagokion hirugarren baldintza: boto kopuruarekin eta Estatu kopuruarekin batean (orain bi heren behar dira, eta lehen bederatzi hamabosten), orain biztanle guztien ehuneko jakin bat bildu beharko dute gutxienez: % 38, dirudienez. Bestela ematen badu ere, horrek esan nahi du zailagoa izango dela erabakiak gelditzea, herrialde handientzat salbu; beraz, errazagoa izango da erabakiak hartzea. Gainera, beste aurrerapauso bat

eman dute, nabarmena: gehienetan ez da beharrezkoa izango aho batez hartzea erabakiak; beraz, are garrantzitsuagoa izango da gutxiengoaren blokeatze sistema.

Frantsesen jarrera eta alemaniarrena ezin ezkondukoak zirela ematen zuen, haien funtsari eta matematikei erreparatuta; baina irudimena eta ingeniarietza diplomatiko korapilatsua erabiliz, irtenbide bat lortu dute, aurrez aurrez ziren bi tesiak nolabait elkartuta: frantziarren jarrera onartu dute, Frantziak eta Alemaniak boto kopuru bera izango baitute Kontseiluan (29) —Alemaniak boto gehiago eskatzen zituen—; eta alemaniarren tesia ere onartu dute, Alemaniak pisu gehiago izango baitu erabakiak hartzeko orduan, biztanle gehiago dituen aldetik: horretarako, lehen aipaturiko tresna osatu dute, biztanle kopuruari loturiko baldintza onartu dute (hirugarren baldintza), eta,

gainera, Alemaniak lehen adina eserleku izango ditu Europako Parlamentuan, hau da, 99 eserleku —beste herrialde handi batzuek lehen 87 zituzten, eta orain 72, eta Espainiak 64 zituen, eta orain 50—. Handien eta txikien artean ere antzeko irtenbidea lortu dute; haien jarrerak ere ezin ezkondukoak zirela ematen zuen, baina lortu dute desadostasunak leuntzea, erdibideko neurri batzuk hartuz eta biztanle kopuruak egokituz. Biztanle kopuru antzekoa duten Estatuen artean sortu ziren alde bidegabeak ere konponbidean jarri dituzte.

Polonia, Espainia, Belgika, Holanda eta Portugal; Errumania, Polonia eta Herbeheren aurka... Europako Parlamentuari dagokionez, handitu egin dute lehen jarria zegoen gehienezko eserleku kopurua (700 gehienez), baina gutxitu egin da Estatu batzuei dagokien

kopurua; esaterako, Espainiari dagokiona: 64tik 50era. Horrek are zailagoa egiten du eskualde barrutiak sortzea. Hori oso garrantzitsua da Euskadirentzat, batez ere 2004an izango diren hauteskundeei begira.

Zertan egin da aurrera: bide federalean edo gobernu arteko bidean? Batean zein bestean aurrera egin dela pentsatzeko arrazoiak badaude, baina, nire ustez, garrantzitsuena akordio instituzional orekatua lortzea zen, gero aurrera egiten segitu ahal izateko.

Alde horretatik, orain pentsatu behar da aurrerantz zer pauso eman, nola segitu

aurrera. Erantzuna kalean eman zuten, Europako Federazioaren aldeko Gizarte Zibilaren Forumak antolatutako manifestazioan: kale agerraldi hartan, Europako Konstituzioa egiteko eskatu zuten. Europako Mugimenduaren deialdian —hark ere parte hartu zuen manifestazioan,

eta Eusko Jaurilaritza haren barnean dago—, are gehiago zehaztu zuten aldarriaren garrantzia eta mamia: argi eta garbi azpimarratu zuten 2004an Itunak aldatzeko ez dela gobernu arteko konferentzia erabili behar, baizik eta Oinarrizko Eskubideen Agirian bildutako Konbentzioaren antzeko bideren bat, eta eskualdeek ere izan behar dutela modua bertan parte hartzeko.

Inolako zalantzarik gabe, hauxe izan da hutsune nagusia Nizako Goi Bileran eta frantziarrek lehendakaritza izan duten aldian: Oinarrizko Eskubideen Agiria aldarrikatu besterik ez dutela egin, indar juridikorik eman gabe. Sinbolikoa izango zen frantses iraultza egin zuen herrialdeak, eskubideen lehen deklarazioa egin zuen herriak ematea pausoa.

Erredakzioan itzulia

EUROPARLAMENTUA

Espainiaren eserlekuak 64tik 50era pasatu dira. Horrek zailago egiten du eskualde barrutiak egitea

hemeroteka

■ DIARIO VASCO

Testua eta testuaren aurrekoa

Jose Luis Zubizarreta

Honetan dira ezkonetzinak bi jarrerak: konstituzionalistek uste dute ETA jarrera antidemokratiko eta totalitarioaren ordezkari dela, eta nazionalistek, aldiz, beti pentsatu izan dute ETA, demokraziaren aurkakoa, totalitaria eta terrorista izanagatik ere, konpondu gabeko gatazka politiko baten ispilu dela. Azkenean, bat ez datozen azterketa horien ondorioz, testuen aurreko zer horien ondorioz sortu dira, esaterako, Askatasunaren aldeko eta Terrorismoaren aurkako Ituna eta Lizarrako Ituna. Testuak baino ere gehiago, testuen aurreko zer horiek eragotzen dute konstituzionalistak eta nazionalistak ados jartzea sakoneko

ezertan, terrorismoa gainditzea euskal politikaren ardatz bihurtua dugun honetan. Alde horretatik, nazionalisten ikuspuntutik begiratuta, Lizarra ez zuen ekarri nazionalismoak bide soberanista aukeratu izanak: Lizarrak ekarri du —Lizarrak ustez terrorismoa gainditzeko edo autodeterminista bihurtzea, eta soberanista edo autodeterminista bakarrik.

■ DIARIO DE NOTICIAS

Kontrola baino gehiago

Editoriala

Baina egin beharreko kontrola urrutirago eraman nahi du Gobernuak, eta inoiz ikusi gabekoa egin nahi du: atzo Miguel Sanz presidentek esan zuenez, bere eskola liburuak argitaratu nahi ditu Nafarroako Gobernuak. Presiden-

teak adierazi zuen Gobernu-Argitaratzaile bihurtu nahi duela foru Gobernuak, eta hark argitaratuko duela, enpresa espezializatuak konpetentzia desleiala eginez, balioko duen testu bakarra, berak homologatutako bakarra, eta nahitaez hori erosi beharko dela irakaskuntzako eredu guztietan, bai erdarazkoetan eta bai euskarazkoetan. Presidenteak, bestalde, argitu zuen edizio ofizial horrek Historia, Geografia eta Gizarte Jakintzak bakarrik hartu dituela. Arlo jakin batean bakarrik esku hartuko dutela esanez inor lasaitzeko asmoa bazuen, are kezkarriagoa da: izan ere, larria da Gobernu batek, honek edo beste edozeinek, Historiaren bere ikuspegia sartu nahi izatea irakaskuntzan, beste ikuspegiak bazter utzirik, berea ikuspegi bakarra eta nahitaez ikasi beharrezkoa balitz bezala. Bide okerra zabalduko du horrek: bide horri jarraituz gero, eskoletan irakasten den Historia aldatuz joango da, agintara iristen diren alderdiak aldatuz bat.

hirusta

Aitziber P. de Karkamo

Itxi begiak

Kontatu didate, han urrutian, begirada galtzen den puntutik zenbait kilometrotara, leku ziragarri bat dagoela. Askok diote ez dela existitzen, baina nik badakit hori diotenak oker daudela, ukaezina dena ezin delako ukatu eta hara inoiz joateko bidaia txartelik izan ez dutelako diote hori, hara joateko aukerarik izan ez dutelako. Nik lortu dut hara joatea, eta han, begirada galtzen den puntutik haratago, bada leku bat.»

Horrela kontatu zidan ustez laguna zenak; izan ere, izugarritzko haserrea hartu nuen leku hura existitzen ez zela ohartu nintzenean. Zenbaezinak dira atzeratu edo bertan behera utzi behar izan nituen hitzorduak. Tabernetako pintxoak bazkaltzen eman nituen ez dakit zenbat egun. Lan ere egin behar nuen (diot nik), gauez egiten nuen, eta erraz asko zenba ditzaket horren karia hartu ditudan lo orduak. Hau guztia, ahalik eta denbora gehien izatearren.

Zergatik egin dudan? Bada, egunari orduak gehitzen saiatu nintzen nire lagunak kontatutako leku haren bila aritu ahal izateko. Entziklopedia denak kontsultatu nituen, baita Internet bidezko pare bat atlas birtual ere; geografian eta historian aditutako ezagun orori galdetu nion, baita munduan barrena ibilitako beste askori ere. Okerrena, bidai agentzietan igaro ditudan uneak, zoratuta banengo begiratzen zidatelako leku horretarako bidaia txartela eskatzean. Horrela galdu ditut berreskura ezin izanen ditudan hamaika egun.

Haserre bizian joan nintzen ustezko lagun horrengana eta abentura osoa entzun behar izan zidan. Amorrut bete ninduen irribarrean bota zidan eta jarraian honako galdera hau egin. «Benetan uste duzu horrela lortuko duzula bidaia egitea? Baina zuk lortu ahal duzu noizbait begirada punturen batean galtzea?»